

αστικός

τομέας

Μάης 2006 - ειδική έκδοση

nous avons la rage

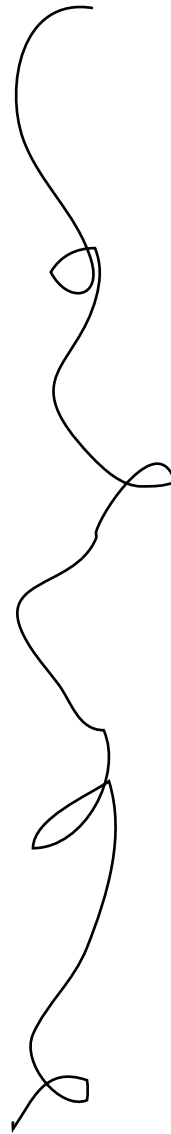

Τα δύο πρώτα κείμενα αυτής της ειδικής έκδοσης του αστικού τομέα για τις ταραχές στη Γαλλία το Νοέμβρη του 2005, προέρχονται από το γερμανικό περιοδικό Wildcat #75, χειμώνας 2005/2006. Το τρίτο άρθρο με τίτλο "Ο ίδιος εχθρός", δημοσιεύθηκε στη γαλλική επιθεώρηση La Question Sociale No. 3, και αναζητά τα ίχνη που πρέπει να ακολουθήσει κανείς, για να βρει τις συνδέσεις της εξέγερσης των προαστίων με τους αγώνες του κόσμου "έξω απ' αυτά".

Για περισσότερα στοιχεία βλέπε τις ιστοσελίδες www.wildcat-www.de και www.laquestionsociale.org.

Revue libertaire
de réflexion et de combat

27 Οκτώβρη-18 Νοέμβρη 2005: Το δεύτερο σοκ από τη Γαλλία

Εξέγερση στα προάστια

Μετά το “όχι” για το ευρωπαϊκό σύνταγμα ήρθε στα τέλη Οκτώβρη το δεύτερο σοκ από τη Γαλλία: “Η Γαλλία καίγεται”. Τα τελευταία 20 χρόνια συμβαίνουν συχνά ταραχές στα γαλλικά προάστια, όμως ποτέ μέχρι τώρα τα ευρωπαϊκά μήντια, οι κοινωνικές ενώσεις και εν μέρει οι πολιτικοί δε συσχέτισαν αμέσως τα γεγονότα με τις ίδιες τις χώρες τους. Με το ανησυχητικό ερώτημα: Πότε θα συμβεί και σε μας; Οι αναλογίες είναι ολοφάνερες: προλεταριακός υπερπληθυσμός, άνεργος, εκτοπισμένος σε απείθεια προάστια, νεολαίοι, που δε θέλουν να ζήσουν την ίδια σκατοζωή όπως οι γονείς τους.

Και στη Γερμανία ανοίγεται μια κουβέντα, που για πολύ καιρό δεν την έβλεπαν με καλό μάτι: Ζούμε σε μια ταξική κοινωνία. Όλες οι πρόσφατες έρευνες για τη φτώχεια ή την εκπαιδευτική κατάσταση του πληθυσμού υποδεικνύουν την όξυνση του “ταξικού χάσματος”. Στη Γερμανία επίσης, όπως και στη Γαλλία, οι νέοι αλλοδαπής καταγωγής πλήττονται πολύ πιο συχνά από την ανεργία. “Πέρυσι στο κρατίδιο της Βάδης-Βυρτεμβέργης το 17,5% όλων των αλλοδαπών νέων εγκατέλειψε το σχολείο χωρίς να το τελειώσει”. - “Το γερμανικό σχολικό σύστημα αδικεί ιδίως παιδιά από οικογένειες εργατών και μεταναστών”. - “Οι νεαροί μετανάστες γερμανικής καταγωγής από τη Ρωσία ... έχουν διαβατήριο, αλλά νιώθουν πάλι διαχωρισμένοι”...

Περιγράφουν την αποτυχία της πολεοδομίας στη Γαλλία και συγχρόνως διαπιστώνουν ανήσυχοι, ότι η Γαλλία βασικά ήταν πολύ “πιο μπροστά” όσον αφορά τη δική της πολιτική ενσωμάτωσης. Οι απαντήσεις των “καθησυχαστικών σχολιαστών” έχουν ως εξής: βρισκόμαστε πολύ μακριά από μια κατάσταση όπως στη Γαλλία. Σε μας δεν υπάρχουν τόσο άσχημα γκέτο ξένων. Έχουμε ένα ευρύ τουρκικό μεσαίο στρώμα και ένα λειτουργικό κοινωνικό κράτος. Να σημειώσουμε μόνο, ότι αυτή τη στιγμή μερικά απ’ τα παραπάνω “προπύργια κατά των κοινωνικών αναταραχών” γκρεμίζονται.

Βρέμη. Όχι, εδώ η αστυνομία νιώθει αρκετά ασφαλής: Δε μπορούμε να μιλάμε για συνθήκες Παρισιού. Τη νύχτα Σαββάτου προς Κυριακή, στο προάστιο Huchting, κάποιοι έβαλαν φωτιά μόνο σε τέσσερα σημεία, όχι σε 750 όπως στο Παρίσι. Και έτσι τονίζει ο εκπρόσωπος της αστυνομίας Heiner Melloh: “Δεν υπήρξε καμιά ανοιχτή αντιπαράθεση με τις ειδικές δυνάμεις της πυροσβεστικής και της αστυνομίας”.

Συνολικά τυλίχθηκαν στις φλόγες τρία αυτοκίνητα, ένα πρώην σχολείο προς κατεδάφιση, ένας κάδος σκουπιδιών και ένας σωρός από φύλλα. Η πυροσβεστική κατάφερε να σβήσει όλες τις φωτιές, ενώ δε βλάφτηκαν άτομα. Οι υλικές ζημιές έφτασαν τις δεκάδες χιλιάδες ευρώ. Η αστυνομία πήρε τα προσωπικά στοιχεία πολλών υπόπτων. (εφημερ. taz Bremen, 7-11-2005)

Ενέργειες συμπάθειας δεν έγιναν μόνο στη Γερμανία (και μάλιστα στις “σωστές” συνοικίες), αλλά σε όλη την Ευρώπη, αν και παντού ήταν πολύ μειοψηφικές. Και γι’ αυτό το λόγο δεν είναι πια δυνατόν - όπως στη δεκαετία του ‘80 - να αποσιωποούνται για πολύ τέτοιες εξεγέρσεις στα γκέτο. Αντ’ αυτού τα μήντια προώθησαν την ολοκληρωτική επεξεργασία των γεγονότων, τα οποία φάνηκαν να ξεδιπλώνονται μπροστά σε κινούμενη κάμερα. “Προστατευόμενοι” δημοσιογράφοι συνόδευαν τους μπάτσους στις επεμβάσεις τους. Άλλοι έψαχναν “αυθεντικούς” νεολαίους, που λίγο πριν έκαψαν ένα αυτοκίνητο. Ο υπουργός Εσωτερικών διέδωσε το ταξικό του μίσος ενώπιον του εκλογικού κοινού και έριξε συνειδητά λάδι στη φωτιά προσβάλλοντας τους κατοίκους των Cite.

Και μετά από μερικές μέρες αδιαλλαξίας οι πολιτικοί σχολιαστές θα βάλουν τις φωνές και θα προσπαθήσουν να πλειοδοτήσουν ο ένας τον άλλον σε ερμηνείες. Αυτό κατέκρινε όμορφα ο Raul Zelik στο αξιανάγνωστο άρθρο του στην Freitag (18-11-2005), στο οποίο υπεράσπισε αδυσώπητα την επιθυμία των εξεγερμένων:

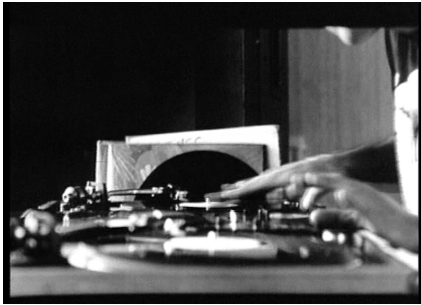
“Στις πράξεις των εξεγερμένων εισέρχεται ασφαλώς κάτι σαν συλλογική διάνοηση. Λαμβάνοντας υπόψη την αστυνομική παντοδυναμία η διάχυτη, αφηρημένη επίθεση των εξεγερμένων είναι μια τακτική, με τρόπο που δε θα μπορούσε να την προφασιστεί καλύτερα κανένα κέντρο σχεδιασμού. ... Οι νέοι των προαστίων δεν είναι ένα νέο επαναστατικό υποκείμενο, δεν είναι ήρωες. Όμως επίσης δεν ενεργούν πιο χαζά ή πιο απολίτικα απ’ ότι οι συνδικαλιστές και οι συντάκτες επιφυλλίδων, που παραπονιούνται για τον οξυμένο καπιταλιστικό τρόπο δράσης. ... Μερικές φορές οι κοινωνικές κρίσεις είναι προάγγελοι καταστροφών, μερικές φορές σ’ αυτές τις κρίσεις εκδηλώνεται μια συλλογική γνώση, που δε μπορεί να αρθρώσει αυτό που θέλει. Και ακριβώς έτσι καθιστά δυνατή μια εξέλιξη, η

Δολοφόνοι! Μας πυροβολείτε ενώ έχουμε μόνο πέτρες!

οποία έχει να κάνει περισσότερο με τη χειραφέτηση, παρά με την πολιτική εξήγηση και την οργάνωση των μαζών από μια Αριστερά που γνωρίζει ήδη τα πράγματα”.

Ο Zelik βλέπει την αιτία των εξεγέρσεων σε μια “κρίση αντιπροσώπευσης”. Ένα κενό, στο οποίο βρέθηκαν οι ισλαμικοί σύλλογοι τη δεκαετία του ‘90. Είναι γεγονός, ότι σήμερα ούτε η κοινοβουλευτική αριστερά ούτε οι ακροαριστερές ομάδες στέκονται κάπως μέσα στα γκέτο. Ενώ ζητωκραύγαζαν για τις ταραχές εναντίον του ΔΝΤ στη Βόρεια Αφρική στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του ‘80 ή για τις εξεγέρσεις στα γαλλικά προάστια στις αρχές

του ‘90, σήμερα “τα γεγονότα στα προάστια” τις περισσότερες φορές αποδοκιμάζονται αυστηρά. Εδώ αιωρείται η απογοήτευση των κοινωνικοεπαναστατικών ελπίδων, που είχαν εναποτεθεί σε τέτοιες εξεγέρσεις πριν από χρόνια.

Άσχημη ανάμνηση

αποτελούν ακόμη οι διαδηλώσεις το Φεβρουάριο και Μάρτιο του 2005, όταν 700 έως 1000 νεαροί κυρίως από το Seine-Saint-Denis, αλλά και μαθητές από επαγγελματικά γυμνάσια, επιτέθηκαν στις μαθητικές πορείες στο κέντρο του Παρισιού, με σκοπό να κλέψουν από τους μαθητές κινητά, MP3-Player και πορτοφόλια. Τέτοιες επιθέσεις, που σημαίνουν *διασκέδαση* (αφού τα θύματα δε μπορούν να αντισταθούν στην επίθεση μιας ολόκληρης συμμορίας), *κοινωνική ζηλία* για τους “λευκούς” ή *“απλή αρπαγή χρημάτων”*, συμβαίνουν όλο και συχνότερα τα τελευταία χρόνια, αλλά ποτέ μέχρι τώρα με την ορμή της 8ης Μάρτη: με εκατοντάδες επιθέσεων σε σκεϊτάδες, πανκς και γκοθάδες, και με πολλούς τραυματίες. Ήδη τότε κάποιοι παρατηρητικοί που συμμετείχαν στις διαδηλώσεις είχαν υποδείξει, ότι η επίθεση δεν ταίριαζε στο σχήμα - οι αποκλεισμένοι των προαστίων εναντίον της μεσαίας τάξης από τις καλές συνοικίες. Στο μαθητικό κίνημα δραστηριοποιούνταν κατά πλειοψηφία κορίτσια, ασφαλώς και πολλά από τις κακές συνοικίες. Οι επιτιθέμενοι ήταν αποκλειστικά νεαροί άντρες.

Τα προάστια (banlieue)

Στη Γαλλία, Banlieue, κατά λέξη περιμετρική ζώνη, είναι ο χαρακτηρισμός του προαστίου. Οι περιοχές που βρίσκονται στο δακτύλιο γύρω από τις μεγαλουπόλεις, δεν είναι πάντα φτωχές. Σ’ αυτή τη ζώνη ανήκουν και οι Βερσαλλίες. Όμως οι περισσότερες περιοχές γνώρισαν μια ισχυρή αλλαγή μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, όταν για την καταπολέμηση των στεγαστικών αναγκών κατασκευάστηκαν νεόδμητοι οικισμοί. Σήμερα το χαρακτηριστικό

προάστιο είναι ένας οικισμός πολυκατοικιών (“Cite”), που ανεγέρθη ανάμεσα στο 1950 και στις αρχές της δεκαετίας του ‘70 κοντά στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις των μεγάλων πόλεων. Τότε κατασκευαστικοί φορείς ήταν οι εταιρείες κοινωνικής στέγασης (HLM - Habitation a loyer modere). Στις αρχές της δεκαετίας του ‘70, οι πρώτες εκεί εγκατεστημένες οικογένειες (ειδικευμένων) εργατών άρχισαν να κατασκευάζουν στα περίχωρα τα δικά τους σπιτάκια και να μετακομίζουν από τα οικοδομικά σιλό. Στις Cite μετακόμισαν κυρίως μετανάστες από τις πρώην γαλλικές αποικίες. Λόγω της αυξανόμενης ανεργίας τα προάστια, που σχεδιάστηκαν σαν πόλεις-υπνωτήρια, απομονώνονταν όλο και περισσότερο από το κέντρο των πόλεων. Οι άνθρωποι δεν πηγαίνουν πλέον στο κέντρο, αλλά απλά βρίσκονται όλη τη μέρα στο προάστιο. Τα κτίρια έχουν ρημάξει, η συγκοινωνιακή σύνδεση είναι κακή και υποδομές όπως παιδικές χαρές, κολυμβητήρια κτλ. ... είναι ανύπαρκτες. Όποιος έχει τα λεφτά, μετακομίζει, κάτι που επιταχύνει τον “κοινωνικό διαχωρισμό”.

Clichy-sous-Bois: Η συνοικία στην οποία ξεκίνησαν οι ταραχές τον Οκτώβρη του 2005, είναι ο πιο φτωχός δήμος στο 93ο νομό (Seine-Saint-Denis) βορειοδυτικά του Παρισιού. Εδώ το 40% των 28.000 κατοίκων είναι άνεργοι, οι μισοί κάτοικοι είναι κάτω των 25 ετών. Αυτοί είναι οι “νεολαίοι”, οι οποίοι “κρέμονται” από τα κλιμακοστάσια και τις τσιμεντένιες πλατείες: Οι Cite είναι ένα γκέτο (με τη σχετική ναρκωεγκληματικότητα και αστυνομική βία). Κανείς δε μπορεί να βρει θέση εργασίας με τέτοια διεύθυνση κατοικίας.

Οι ταραχές στα προάστια δεν είναι κάτι καινούριο: το 1981 τα διαρκή επεισόδια στο Les Minguettes (Λυών) ταρακούνησαν το γαλλικό κράτος τόσο πολύ, που αποφάσισε ένα σωρό προγράμματα. Το 1990, μετά από τις ταραχές στο Vaulx-en-Verin (Λυών) έπεσε πολύ χρήμα στη νέα “Politique de la Ville”, ένα είδος “συνοικιακού μανάτζμεντ” σε μεγάλη έκταση. Αυτό σημαίνει: το κράτος αποσύρθηκε από τις εταιρείες κοινωνικής στέγασης και παρόμοιους θεσμούς, και αντ’ αυτού σύναψε συμφωνίες με τους δήμους, αλλά και με άλλες ενδεχόμενες ενώσεις (“associations”). Έτσι προέκυψε ένα ολόκληρο στρώμα μεσαζόντων με την αντίστοιχη γραφειοκρατία. Καταρτίστηκαν νέες “ζώνες” με ιδιαίτερες αναπτυξιακές δυνατότητες. Το 1982 υπήρχαν 22 ευαίσθητες ζώνες, σήμερα είναι ήδη 750. Μέχρι τώρα υπήρχαν 85 ελεύθερες αστικές ζώνες με μειώσεις φόρων για επιχειρήσεις, που δημιουργούν θέσεις εργασίας. Σε μια συνοικία μετρήσαμε 24 συμπύπτουσες ζώνες... Τον Ιούλιο υπήρχαν 124 προγράμματα σε 224 κατοικημένες

περιοχές. Τα πράγματα δε βελτιώθηκαν πολύ για τον κόσμο.

Οι στατιστικές υπολογίζουν μια μαζική άνοδο των "βίαιων ενεργειών στις πόλεις" από 3462 το έτος 1993 σε πάνω από 100.000 το 2005. Μόνο τους πρώτους δέκα μήνες του 2005 κήκαν 28.041 αυτοκίνητα (εξ αυτών περίπου 9.000 της αστυνομίας! - όπως ισχυρίστηκε ο Σαρκοζύ στις 25/10/2005) και 17.489 κάδοι απορριμμάτων. Εκτός αυτού υπήρξαν 6004 "περιστατικά με πυροβολισμούς".

Ήρθαμε σε επαφή με συντρόφους στη Γαλλία, με σκοπό να μάθουμε πιο συγκεκριμένα για τις εξεγέρσεις - και πήραμε άκρως διαφορετικές απαντήσεις. Το φάσμα των απαντήσεων φτάνει όπως και στη Γερμανία από τον χαιρετισμό

μέχρι τη σκληρή πολιτική κατσάδα. Οι μεν βλέπουν στις ταραχές μόνο απόγνωση και πάλη του προλεταριάτου ενάντια στον ίδιο τον εαυτό του, οι δε μιλάνε για ένα νέο ξεκίνημα του κοινωνικού κινήματος.

Σε μια δεύτερη προσπάθεια θέσαμε σκόπιμα τα εξής ερωτήματα: Ποιοι εξεγέρθηκαν; Τί θέλει αυτός ο κόσμος; Πώς ζουν; Πως οργανώθηκαν; Από τις απαντήσεις που λάβαμε γράφουμε παρακάτω τι συνέβει, χωρίς ευφημισμούς και δραματοποίηση.

Τα γεγονότα

Την Πέμπτη 27 Οκτώβρη, η αστυνομία ελέγχει στο Clichy-sous-Bois μερικούς νεαρούς που παίζουν ποδόσφαιρο. Κάποιοι τράπηκαν σε φυγή, επειδή δεν είχαν καθόλου χαρτιά. Οι Ziad και Bouana, 17 και 15 ετών, μαθητές γυμνασίου, πεθαίνουν λίγο μετά από ηλεκτροπληξία σε μια εγκατάσταση μετασχηματιστών, στην οποία είχαν κρυφτεί. Ένας τρίτος, ο Metin, τραυματίζεται βαριά. Οι επίσημες θέσεις διαψεύδουν κατ' αρχήν το κυνήγι καταδίωξης, αργότερα προς δικαιολόγηση του συμβάντος επινοούν μια κλοπή σε ένα εργοτάξιο που διαπράχθηκε από τους νεαρούς. Οι εκδοχές αυτές ανακοινώνονται από εκπροσώπους του κράτους μέχρι τον πρωθυπουργό Βιλπέν και τον υπουργό Εσωτερικών Σαρκοζύ, ωστόσο αργότερα αποδεικνύονται σαν εντελώς αβάσιμες. Δεν υπάρχει καμία συγγνώμη. Τα βράδυα σημειώνονται συγκρούσεις στο συγκρότημα πολυκατοικιών Chene-Pointu μεταξύ των κατοίκων του προαστίου και της αστυνομίας.

Το βράδυ της 28/10 καίγονται αυτοκίνητα, στάσεις λεωφορείων, ένα σχολείο και τα οχήματα ενός ταχυδρομικού υποκαταστήματος. Η πυροσβεστική δέχεται επίθεση.

Το πρωινό του Σαββάτου στις 29/10, λαμβάνει χώρα μια σιωπηλή πορεία με περισσότερους από χίλιους συμμετέχοντες, οργανωμένη από θρησκευτικές οργανώσεις και

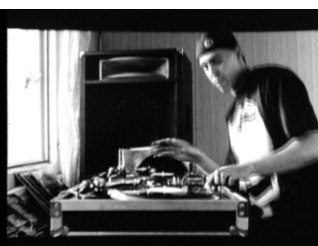
τα τζαμιά. Στις 18.30 η αστυνομία διαδηλώσεων παρατάσσεται μαζικά στους άδειους δρόμους του Chene-Pointu την ώρα της τελετουργικής νηστείας στην περίοδο του ραμαζανιού. Ο κόσμος βρίσκεται ως επί το πλείστον σπίτι για φαγητό. Αργότερα η αστυνομία θα ξαναχτυπήσει, όχι μόνο εδώ, αλλά και στο γειτονικό Montfermeil, στο οικοδομικό συγκρότημα Bosquets. Συλλαμβάνονται 22 νέοι, από τους οποίους οι οχτώ καταδικάζονται τη Δευτέρα, τρεις εξ αυτών σε δύο μήνες φυλακή.

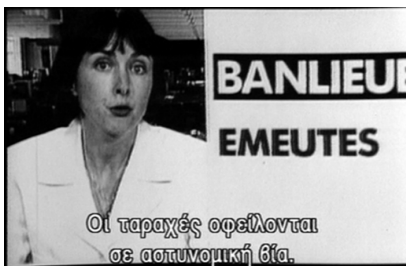
Την Κυριακή το βράδυ, στις 30/10, οι ταραχές συνεχίζονται. Έπειτα δύο δακρυγόνες χειροβομβίδες θα πέσουν μέσα στο τζαμί του Bosquets. Είναι γεμάτο με 1200-1300 άτομα, επί πλέον είναι το τέλος του μήνα της νηστείας, ενώ ήδη πολλά νεαρά άτομα αναζητούσαν προστασία στο τζαμί. Γυναίκες που δραπετεύουν από το τζαμί γίνονται δεκτές από τις δυνάμεις ασφαλείας με προσβολές ("πουτάνες", "τσούλες"). Στις συγκρούσεις που ακολουθούν η αστυνομία πυροβολεί το πλήθος με λαστιχένιες σφαίρες (flashballs).

Ο κόσμος είναι σίγουρος, ότι οι χειροβομβίδες ρίχτηκαν από την αστυνομία. Επισήμως κάτι τέτοιο διαψεύδεται. Ισχυρίζονται ότι είναι εντελώς διαφορετικά μοντέλα απ' αυτά που χρησιμοποιεί η αστυνομία. Τη Δευτέρα το πρωί (31/10) μετά από επίσκεψη του υπουργού Εσωτερικών στη νομαρχία του Bobigny, παραδέχονται ότι πράγματι οι χειροβομβίδες ήταν αστυνομικές.

Ο υπουργός Εσωτερικών Σαρκοζύ ρίχνει λάδι στη φωτιά με προσβλητικές εκφράσεις, που θίγουν όλους τους κατοίκους των προαστίων.

Το ίδιο βράδυ οι ταραχές εξαπλώνονται στις γειτονικές πόλεις. Στο Clichy η αστυνομία άμεσης δράσης (αντίστοιχα MAT) δέχεται κοκταίηλ μολότωφ, στο Montfermeil το γκαράζ

του αστυνομικού τμήματος τυλίγεται στις φλόγες. Ενώ στις 2/11 ξεκινάει ταραχές στα άλλα προάστια του Παρισιού, η κατάσταση στο Clichy-sous-Bois και τα περίχωρα παραμένει σχετικά ήρεμη. Στο Aulnay-sous-Bois μια ομάδα νεαρών εισβάλλει σε ένα άδειο αστυνομικό τμήμα, ένα υποκατάστημα της Renault και δύο τάξεις δημοτικού καίγονται. Στο La Corneuve πέφτουν πυροβολισμοί. Για πρώτη φορά σημειώνονται επιθέσεις σε αμέτοχους πολίτες: 40 άτομα καταλαμβάνουν ένα εμπορικό κέντρο στο Bobigny και απειλούν τις ταμίες. Στο Sevran μια γυναίκα τραυματίζεται βαριά κατά τη διάρκεια επίθεσης σε λεωφορείο. Την ίδια νύχτα τραυματίζεται επίσης ένας πυροσβέστης. Την επόμενη νύχτα οι ταραχές εξαπλώνονται στην επαρχία. Στις 3/11 στο Tappes, δυτικά του Παρισιού, καίγεται ένα αμαξοστάσιο λεωφορείων. Στις 4/11 στο Seine-Saint-Denis σημειώνεται πυρκαγιά σε ένα δικαστήριο και κλοπή υπολογιστών, στο Cleon υπάρχει μια εμπρηστική επίθεση σε ένα λεωφορείο γεμάτο κόσμο. Οι επιβάτες μόλις που πρόλαβαν να βγουν έξω. Εν τω μεταξύ έχουν καεί γύρω στα 1000 αυτοκίνητα, ενώ έχουν συλληφθεί πάνω από 300 άτομα.

Στις 5/11 ο υπουργός Εσωτερικών επισκέπτεται ένα αστυνομικό τμήμα στο νομό Essone νότια του Παρισιού. Ο Σαρκοζύ ισχυρίζεται, ότι οι ταραχές σχεδιάστηκαν στην εντέλεια. Χαρακτηρίζει τους συμμετέχοντες ως "αλήτες" και "αποβράσματα", που πρέπει να σκουπισθούν.

Το Σαββατοκύριακο 5 και 6 Νοέμβρη, σε πολλά μέρη εκατοντάδες άτομα διαδηλώνουν "κατά της βίας". Σε κάποιες περιοχές ιδρύονται πολιτοφυλακές ή καλούνται να ιδρυθούν τέτοιες, αφού η κατάσταση είναι πάνω από τις δυνάμεις της αστυνομίας.

Σε πολλές περιοχές η πώληση βενζίνης και άλλων εύφλεκτων υλών περιορίζεται με διάταγμα. Μπιτόνια βενζίνης δεν επιτρέπεται να δίνονται σε πρόσωπα κάτω των 25 ετών. Στο μεταξύ αυτοκίνητα καίγονται και στο κέντρο του Παρισιού. Περίπου 50 κατεστραμμένα αυτοκίνητα σε Τουλούζη και Μπορντώ, πάνω από 30 σε Ορλεάνη και Νάντη. Παντού συμβαίνει κάτι: στα προάστια διαφόρων μεγάλων πόλεων από τη Μυλούζη μέχρι το Ραυ στα Πυρηναία, η αστυνομία και η πυροσβεστική είναι σε κινητοποίηση. Τα

βρίσκουν δύσκολα, επειδή έχουν να κάνουν με μικρές ομάδες κόσμου, που βάζουν φωτιές και αμέσως εξαφανίζονται. Τη νύχτα της 6ης προς 7/11 οι ταραχές φτάνουν στο αποκορύφωμά τους με 1500 καμμένα αυτοκίνητα και 300-400 συλλήψεις. Ύστερα η καταιγίδα των γεγονότων κοπάζει για πρώτη φορά.

Στις 8/11 η γαλλική κυβέρνηση επιβάλλει την κατάσταση έκτακτης ανάγκης με βάση ένα νόμο από τον πόλεμο της Αλγερίας, που εφαρμόστηκε για τελευταία φορά στη "μητέρα πατρίδα" το 1962 (απαγόρευση κυκλοφορίας για τους βορειοαφρικανούς) και έπειτα ακόμη μια φορά το 1984 στη Νέα Καληδονία. Αυτός ο νόμος εξουσιοδοτεί μεταξύ άλλων την αστυνομία, να λαμβάνει προληπτικά μέτρα όπως κατοίκων έρευνες, όταν υπάρχει υπόνοια κατοχής όπλων. Είναι ένα πολιτικό σημάδι. Η απαγόρευση κυκλοφορίας θα επιβληθεί κυρίως σε περιοχές, στις οποίες δε συνέβη σχεδόν τίποτα, όπως η Νίκαια, η Antibes, οι Κάννες.

Τις επόμενες νύχτες εξακολουθούν να καίγονται αυτοκίνητα. Από τις 8 έως τις 12/11 κάθε φορά καίγονται 500 οχήματα σε όλη τη χώρα, έπειτα τα πράγματα σιγά σιγά ηρεμούν. Στις 15/11 οι ταραχές εντείνονται στην περιφέρεια του Παρισιού. Στις 16/11 η περιορισμένη αρχικά σε δώδεκα ημέρες κατάσταση εκτάκτου ανάγκης παρατείνεται μέχρι τις 21/2/06.

18/11/2005 - Παρίσι. Μετά από βδομάδες ξεσπασμάτων βίας η γαλλική αστυνομία ανακοίνωσε, ότι οι ταραχές στα προάστια έληξαν και επισήμως. Σύμφωνα με στοιχεία της εθνικής αστυνομίας στο Παρίσι, η κατάσταση σε όλη τη χώρα επέστρεψε στην ομαλότητα. Τα 98 οχήματα που κάηκαν τη νύχτα της Πέμπτης αντιστοιχούν "στο μέσο όρο μιας κανονικής νύχτας". Συνελήφθησαν 33 άτομα. Ωστόσο η αστυνομία παρέμεινε σε ετοιμότητα με 10.000 υπαλλήλους. Από την έναρξη των επεισοδίων πριν 21 μέρες κάηκαν δεκάδες κτίρια καθώς και 9071 αυτοκίνητα. Μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου και της 30ής Σεπτεμβρίου 2005, δηλαδή σε μια ήρεμη κανονική περίοδο, κάηκαν σε όλη τη χώρα περίπου 28.000 οχήματα.

... περίμεναν το ισλάμ και την τρομοκρατία. Αυτό που προέκυψε ήταν το κοινωνικό ζήτημα.

Τι συζήτησαν σύντροφοι στη Γαλλία

Η γαλλική τηλεόραση κατέβασε τα γεγονότα χαμηλότερα απ' ό,τι οι ανταποκρίσεις στο εξωτερικό. Αλλά και στη Γαλλία επί μέρες σερβιριζόταν το εξής **θέμα**: μπάτσοι με κράνη και μικρές ομάδες νεολαίων, που αλληλοπροκαλούνται. Το παιχνίδι της γάτας με το ποντίκι.

Από τις ταραχές επλήγησαν 300 δήμοι σε 25 νομούς. Κέντρο βάρους ήταν προάστια του Παρισιού, του Ενρευχ, του Σαιντ-Ετιέν, της Τουλούζης και της Λιλ. Συνολικά συμμετείχαν περίπου 15.000 άτομα. Όμως εκτός από την έναρξη των γεγονότων στο Cllichy, από κοινού δραστηριοποιήθηκαν μόνο μερικές δεκάδες νεαροί άντρες, προσηλωμένοι στο να αποφεύγουν άμεσες αντιπαραθέσεις με τους μπάτσους. Στις 6/11 στο Grigny/Essonne συμμετείχαν 200 άτομα. Ο υπόλοιπος κόσμος από τη συνοικία δεν προσχώρησε στις ταραχές. Δεν υπήρξαν σχεδόν καθόλου λεηλασίες.

Σχεδόν ό,τι υπήρχε στις συνοικίες τους, πυρπολήθηκε ή καταστράφηκε: πολλοί κάδοι απορριμάτων και στάσεις λεωφορείων, **αυτοκίνητα** και λεωφορεία, παιδικό σταθμό, σχολεία, άλλα δημόσια κτίρια, ένα Μακντόναλτς, μια εστία για μετανάστες, αποθήκες και μαγαζιά. Δηλαδή οι επιθέσεις δε στράφηκαν κατά προσώπων, αλλά μάλλον ήταν συμβολικής φύσης: κατά του σχολείου, γιατί δεν οδηγεί στην υποσχόμενη κοινωνική ανέλιξη, κατά των λεωφορείων, γιατί διαρκώς υπάρχει καυγάς με τους ελεγκτές. Σχεδόν όλες οι επιθέσεις έλαβαν χώρα στα προάστια, και όχι στις συνοικίες των πλουσίων ή στο κέντρο των πόλεων.

Οι νέοι στρέφουν τη βία, που τους προκαλεί, ενάντια στον κόσμο που τους περιβάλλει: κατά των γειτόνων τους, τα αυτοκίνητα των οποίων καίνε, ή εναντίον άλλων προλεταρίων. Η εξέγερσή τους έχει σαφή όρια. Είναι ανίσχυρη και χωρίς προοπτική. Αυτό όμως ισχύει για το σύνολο του κοινωνικού κινήματος. Το είπε εύστοχα ένας νεαρός απέναντι σε έναν ρεπόρτερ: *“Δεν έχουμε κανένα μίσος. Εξεγειρόμαστε!”* Η εξέγερση καθεαυτή δεν έχει καμία θετική αξία και η εξέγερση για την εξέγερση θα εξαντληθεί σύντομα από μόνη της. Όμως χωρίς εξέγερση δεν υπάρχει υπονόμηση. Όπου υπάρχει εξέγερση, υπάρχει και ελπίδα.

Υπήρξαν επίσης απαίσιες ενέργειες. Έτσι με μολότωφ κάηκαν λεωφορεία, μέσα στα οποία καθόταν κόσμος, που μόλις και μπόρεσε να σωθεί. Μια γυναίκα σε αναπηρικό καροτσάκι τραυματίστηκε βαριά. Ένας συνταξιούχος, που ήθελε να σβήσει μια φωτιά, χτυπήθηκε από νεαρούς άντρες τόσο, που δυστυχώς έπεσε και

πέθανε. Ήταν παράλογα και ανεύθυνα ξεσπάσματα βίας, όπως ξεπέφτουν σε όλες τις εξεγέρσεις και επαναστάσεις, κάτι το οποίο εύκολα ξεχνάμε σε περίπτωση νίκης.

Η εξέγερση δεν ήταν συγκρούσεις μεταξύ συμμοριών, όπως αρχικά ισχυρίστηκε ο υπουργός Εσωτερικών. Οι έμποροι ναρκωτικών έχουν συνήθως στενές σχέσεις με την αστυνομία. Και προφανώς μερικοί προσπάθησαν να διατηρήσουν ήσυχη την ελεγχόμενη απ' αυτούς περιοχή δηλ. να κρατήσουν έξω τους μπάτσους.

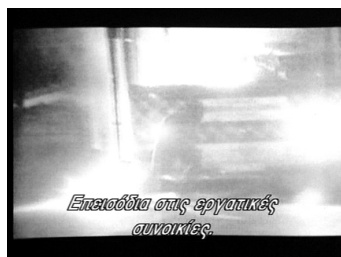
Ήταν μια ενωμένη εξέγερση **κατά του κράτους**, όχι εναντίον ατόμων ή ομάδων. Η ταξική περιφρόνηση από τα πάνω έπαιξε σημαντικό ρόλο. Εδώ αυτό που εκδικαζόταν δεν ήταν το προάστιο, αλλά όλη η κοινωνία. Εμφανίστηκαν ασφαλώς αξίες όπως η αλληλεγγύη ή ο αγώνας για αξιοπρέπεια. Σε αντίθεση με τις ΗΠΑ ή την Αγγλία (εθνοτικές ομάδες η μία εναντίον της άλλης) το προάστιο αντιδρά πάντα ως μια κοινότητα εκμεταλλευόμενων, ως τάξη. Αλλά οι νέοι βρίσκονται στην εξής αντίφαση: αφενός ταυτίζονται εντελώς με την περιθωριοποίησή τους, αφετέρου απαιτούν ισότητα και δικαιοσύνη, το τέλος του αποκλεισμού τους.

Κάποιοι λένε, ότι οι εξεγερμένοι δεν ήταν ποτέ τόσο **νεαροί** (10-18 ετών). Ωστόσο οι περισσότεροι από τους συλληφθέντες είναι μεγαλύτεροι σε ηλικία. Υπήρχε ένα ολοφάνερο κενό μεταξύ των νέων παικτών και των “μεγαλύτερων αδελφών” τους, που βρίσκονταν εκτός και παρακολουθούσαν ανίσχυροι την έκρηξη. Οι τελευταίοι υποστήριξαν φυσικά τους μικρούς αδελφούς τους απέναντι στην αστυνομία και προσπάθησαν να ηρεμήσουν την κατάσταση. Οι νέοι εξεγέρθηκαν και γι' αυτό το λόγο, επειδή βλέπουν, ότι οι μεγαλύτεροι αδελφοί τους δεν κατάφεραν τίποτα σ' αυτή την κοινωνία παρά τους κόπους τους.

Από τους συλληφθέντες το 90% έχει γαλλικό διαβατήριο, περισσότεροι από το ένα τρίτο δεν είναι παιδιά μεταναστών. Κυρίως στο Βορρά (Λιλ) συμμετείχαν λευκοί γάλλοι. Αυτό δείχνει, ότι είναι μια κοινωνική, και όχι μια εθνοτική σύγκρουση.

Επίσης το ζήτημα δεν ήταν η **θρησκεία**. Σε αντίθεση με τις αρχές της δεκαετίας του '90 οι θρησκευτικοί ηγέτες δεν έπαιξαν ενεργό ρόλο στις εξεγέρσεις. Οι γενειοφόροι έκαναν τους κλόουν ανάμεσα στα CRS (μπάτσοι διαδηλώσεων) και τα φλεγόμενα αυτοκίνητα. Οι ριζοσπάστες ισλαμιστές δεν έχουν κανένα συμφέρον για ένα τέτοιο χάος και για τους προβαίνοντες αστυνομικούς ελέγχους. Μια

ομαδοποίηση εξέφρασε φετβά κατά των βίαιων ενεργειών - προς θυμό των φιλελεύθερων ισλαμικών οργανώσεων, οι οποίες προειδοποιούν για μια δογματοποίηση της σύγκρουσης.

Πού ήταν οι γυναίκες;

Στις νυχτερινές ενέργειες δε συμμετείχαν **κορίτσια ή νέες γυναίκες**, μεταξύ των συλληφθέντων δεν υπάρχει ούτε μια γυναίκα. Τα κορίτσια βρίσκονται σπάνια στο δρόμο, και καθόλου τις νύχτες.

“Προστατεύονται” από τους μεγαλύτερους αδελφούς τους με τη διπλή σημασία της λέξεως. Το σχολείο είναι γι’ αυτά η ευκαιρία να βγουν προς τα έξω. Ο ρόλος των κοριτσιών είναι ο συνηθισμένος: σημαντικός, αλλά άρατος. Οι γυναίκες είναι παρούσες στις διαδηλώσεις και ως υποστήριξη στις δίκες.

Αυτοοργάνωση;

Ένα εντελώς νέο φαινόμενο είναι η αλληλοσύνδεση των δράσεων και η ταχεία εξάπλωσή τους σε όλη τη χώρα, που θέτει θέμα για τις μορφές οργάνωσης και επικοινωνίας, οι οποίες υπερβαίνουν τα μεμονωμένα γκέτο. Γι’ αυτά δεν ξέρουμε σχεδόν τίποτα. Δεν υπήρξαν δηλώσεις, προκηρύξεις των εξεγερμένων, συζητήσεις με τους συμμετέχοντες. Γνωρίζουμε μόνο, ότι η αστυνομία μπλόκαρε διάφορες ιστοσελίδες, στις οποίες δημοσιοποιήθηκαν συνταγές για κοκτέιλ-μολότωφ. Και προφανώς ομάδες νεαρών ατόμων δραστηριοποιήθηκαν σε συνοικίες, στις οποίες δεν κατοικούν.

Γνωρίζουμε επίσης λίγα για “θετικές” μορφές αυτο-οργάνωσης των κατοίκων των συνοικιών κατά τη διάρκεια των ταραχών. Σε μερικές συνοικίες κάθε νύχτα βρίσκονταν στο δρόμο ομάδες γονέων και κατοίκων. Έδειχναν την παρουσία τους στο δρόμο και συζητούσαν με τους νεολαίους, ότι δεν θα ‘πρεπε να προκαλούν του μπάτσους. Οι νεαροί δεν ανακατεύονταν, όταν οι ενήλικες βρίσκονταν κοντά.

“Σκουπίστε τους”!

Οι νέοι έχουν μια κοινή συνείδηση για το γεγονός, ότι αυτό το σύστημα τους προσφέρει μόνο καταστολή. Η εξέγερσή τους έκανε σαφή τα όρια μιας καθαρά κατασταλτικής μεταχείρισης του **προλεταριακού υπερπληθυσμού**.

Η κυβέρνηση υπέθαλψε στον πληθυσμό τον φόβο για τους “αλήτες” από τα προάστια και συνέχισε την κούρσα της μηδενικής ανοχής. Στις Cite παρέταξε επιδεικτικά και σε μαζική ισχύ τα αστυνομικά αποσπάσματα άμεσης δράσης, τα οποία έπεφταν πάνω σε συναθροίσεις νεολαίων και τους προκαλούσαν μέσα από διαρκείς

προσωπικούς ελέγχους. Αυτή τη φορά τα CRS (μπάτσοι ταραχών), έχοντας μελετήσει καλά, δεν πυροβόλυσαν με ασυτηρότητα. (Το 1986 το φοιτητικό κίνημα είχε ριζοσπαστικοποιηθεί απότομα, αφού πρώτα οι μπάτσοι είχαν πυροβολήσει σε μια διαδήλωση τον φοιτητή Malik. Τα τελευταία χρόνια η αστυνομία έχει πυροβολήσει νεαρούς άντρες σχεδόν σε καθημία από τις τώρα “δραστήριες” συνοικίες και έχει λάβει ανάλογες αντιδράσεις).

Μέχρι τις 30 Νοεμβρίου συνελλήφθησαν 4770 άτομα, οι μισοί εξ αυτών μετά το τέλος των ταραχών. Το μερίδιο των “ξένων” δηλ. των μεταναστών χωρίς χαρτιά στους συλληφθέντες, αντιστοιχεί με 7,5% στο μερίδιό τους στον πληθυσμό της Γαλλίας. 422 άτομα καταδικάστηκαν ήδη από αυτόφωρα δικαστήρια σε ποινές φυλάκισης, 577 προσήχθησαν στο δικαστήριο ανηλίκων. Την υψηλότερη μέχρι τώρα ποινή φυλάκισης (4 χρόνια) που επιβλήθηκε, την έλαβε ένας 20χρονος για εμπρησμό.

Τα τελευταία 15 χρόνια ο αριθμός των φυλακισμένων στη Γαλλία αυξήθηκε κατά 39%. Ο αριθμός των δυνάμεων ασφαλείας που χρησιμοποιείται στα προάστια ανεβαίνει επίσης. Στο πλαίσιο του προγράμματος νεανικής απασχόλησης π.χ. το ένα δέκατο των περίπου 350.000 θέσεων εργασίας, στελεχώθηκαν με “βοηθητικές δυνάμεις ασφαλείας” και διάφορους μεσολαβητές.

Συλλογικό παζάρι κατά τη διάρκεια των ταραχών;

Κάποιοι διανοούμενοι όπως ο Emmanuel Tod ή ο Andre Glucksmann είδαν στις εξεγέρσεις τον “νορμάλ γαλλικό τρόπο ενσωμάτωσης”. Εμείς θεωρούμε αυτή την άποψη μια λανθασμένη μεταφορά άλλων κοινωνικών αγώνων (κάθε φορά που τα συνδικάτα αφήνουν τους εργάτες να παίζουν με τη φωτιά, ενώ αυτά διαπραγματεύονται). Οι νεολαίοι δε διεκδικούσαν τίποτα, και το κράτος απάντησε εντελώς κατασταλτικά.

Με το πακέτο μέτρων, το οποίο ανακοινώθηκε με μεγαλοπρέπεια στις 8 Νοέμβρη, η κυβέρνηση άλλαξε την κούρσα της περικοπής χρημάτων για χάρη των προβληματικών συνοικιών. Όμως πρόκειται ξεκάθαρα για ένα “αντιπρολεταριακό πακέτο”, που στέρωσε. Ένα κέντρο βάρους βρίσκεται σε μέτρα, τα οποία ωθούν στην εργασία τους νέους κάτω των εικοσιπέντε ετών στις “ευαίσθητες ζώνες”. Οι μακροχρόνιοι άνεργοι, που αποδέχονται μια εργασία, παίρνουν πριμ 1000 ευρώ και για ένα χρόνο 150 ευρώ το μήνα. Λέγεται ότι θα δημιουργηθούν 20.000 νέες θέσεις εργασίας για νέους. Η υποχρεωτική εκπαίδευση μειώνεται: με 14 χρόνια αντί 16, οι επιχειρήσεις μπορούν στο μέλλον να εκπαιδεύουν τους νέους επαγγελματικά. Συγχρόνως πληρώνουν έναν

κατώτερο μισθό μειωμένο κατά 50-70%. Αυτό είναι το τέλος του ενιαίου σχολείου και οδηγεί τα παιδιά των φτωχότερων οικογενειών στη λήψη μιας ακόμα χειρότερης εκπαίδευσης. Καταρτίστηκαν 15 νέες περιοχές επιχειρήσεων με ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση. Στα 1200 εκπαιδευτήρια των προβληματικών περιοχών δημιουργήθηκαν 5.000 νέες θέσεις εργασίας - αν και μονάχα προσωπικό περιθαλψής και φύλαξης, καμία θέση καθηγητών. Ο αριθμός των υποτροφιών αυξήθηκε από 20.000 σε 100.000. Για τους πολλά υποσχόμενους και αποδοτικούς νέους θα ανοίξουν δέκα οικοτροφεία...

Με 100 εκατ. ευρώ επιπλέον θα ενισχυθούν οι 14.000 σύλλογοι που υποστηρίζονται από το κράτος, και θα δρουν εξουδετερωτικά στις προβληματικές συνοικίες: Η κυβέρνηση έχει καταλάβει, ότι διαφορετικά δεν θα έχει κανένα μεσολαβητή. Εδώ ανήκουν επίσης 2000 νέες οργανικές θέσεις για την αστυνομία.

Τα χειρότερα οικοδομικά συγκροτήματα λένε ότι θα κατεδαφιστούν. Οι πυρκαγιές του καλοκαιριού, στις οποίες πέθαναν μετανάστες από την Αφρική, είναι η καλύτερη πρόφαση γι' αυτό. Οι κάτοικοι αυτών των διαμερισμάτων βλέπουν το που μένουν, όταν δεν έχουν χαρτιά. Το μεταναστευτικό δίκαιο επιδεινώνεται. Την επόμενη χρονιά σχεδιάζεται η απέλαση 25.000 μεταναστών χωρίς χαρτιά. Η οικογενειακή σύνδεση δυσχεραίνει, ο γάμος δεν οδηγεί πια αυτόματα στο δικαίωμα παραμονής. Οι αλλοδαποί φοιτητές υποβάλλονται σε μια αυστηρότερη προεπιλογή. Η αναγγελία, ότι η

απαγόρευση της πολυγαμίας θα ελεγχθεί αυστηρά, υποστηρίζει για ακόμη μια φορά τη ρατσιστική άποψη. Έτσι το "κοινωνικό ζήτημα" μετατρέπεται σε προβλήματα διαφορετικών μειονοτήτων, οι οποίες πρέπει να εξετασθούν χωριστά δηλ. να αντιμετωπιστούν με σκληρότερο χέρι.

Η κυβέρνηση αισθάνεται, ότι η σκληρή γραμμή της επικυρώνεται από τη συγκατάθεση της "κοινής γνώμης", και προσπαθεί να χορεύει στο ίδιο κύμα. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα έχει προσχωρήσει εδώ και χρόνια στη "συζήτηση περί ασφάλειας", γι' αυτό δεν υπάρχει επιστροφή σε μιαν άλλη μεταναστευτική ή κοινωνική πολιτική.

Μερικές χιλιάδες νέες χαμηλόμισθες θέσεις εργασίας για τους νεολαίους, τα μέτρα εξωραϊσμού στα οικοδομικά συγκροτήματα ή ένα καινούριο γυμναστήριο, δε θα αλλάξουν τίποτα στο βασικό πρόβλημα: ένας προλεταριακός υπερπληθυσμός μερικών εκατομμυρίων ανθρώπων, ο οποίος θέλει να αναπαράγεται με ευρωπαϊκό επίπεδο διαβίωσης και δεν αποδέχεται πλέον συνθήκες σκλάβου. Η εξέγερση κατεπνίγη από την κρατική βία. Δεν τελείωσε.

Η αναφορά ενός καθηγητή

"Από εκείνη την ημέρα ξέρω, ότι είμαι ικανός να σκοτώσω. Στα αλήθεια να σκοτώσω. Αν αυτή τη στιγμή ήμουν σε θέση, θα το έκανα". Αυτός, που στις 7 Νοέμβρη, στην τελευταία μου ώρα στο μάθημα της φιλοσοφίας, εκφράζει τα παραπάνω, δεν είναι κανένας έγκλειστος "τρελός", "αλήτης" ή ψευτοπαλικαράς, αλλά ένας από τους καλύτερους μαθητές μου στην τελευταία τάξη στο γυμνάσιο του Stains, στο Seine-Saint-Denis. Μας διηγείται με την αλλοιωμένη φωνή του, με ποιο τρόπο το τελευταίο καλοκαίρι ανάγκαστηκε να εντυθεί δημόσια κατά τη διάρκεια ενός "ελέγχου προσώπων" στο οικοδομικό συγκρότημα που μένει και με ποιο τρόπο ταπεινώθηκε στα καλά καθούμενα. Ένας αστυνομικός τον χάιδεψε στην πλάτη ψευτογελώντας και λέγοντας αυτόρεσκα: "Αφού γουστάρεις, μικρή αδερφή, έλα κλάψε λιγάκι μπροστά στα φιλαράκια σου!". Ο David πράγματι έκλαψε. Υποπτος για εμπόριο ναρκωτικών στη συνοικία... Αυτοί οι "έλεγχτοι προσώπων" δεν έχουν κανέναν είδος συνέπειες. Ο γιατρός του τού έγραψε ηρεμιστικά. Δε γνωρίζει τίποτα ή σχεδόν τίποτα για τα γεγονότα αυτού του πύρινου Νοέμβρη: "Δε βλέπω τηλεόραση, γιατί ξέρω, ότι διαφορετικά δε θα μπορούσα να κοιμηθώ... και θα έμπαινα σε κίνδυνο". Βρίσκεται λίγο πριν τις απολυτήριες εξετάσεις.

Ο Μπιάλ τσαντίζεται: Ο καθηγητής τού ζήτησε για τρίτη φορά σήμερα, να αλλάξει θέση λόγω της γενικής αναταραχής στη διάρκεια του μαθήματος.

Εγκαταλείπει την τάξη εκνευρισμένος - χτυπώντας δυνατά πάνω στο τραπέζι και βροντώντας την πόρτα.

Πειθαρχική ποινή: βία και απειλή κατά καθηγητή, οριστική αποβολή από το σχολείο. Αργότερα θα τον υπερασπιστώ στη συνεδρίαση των καθηγητών: Ο σχολικός διευθυντής θα μειώσει την ποινή σε ένα μήνα αποβολή με αναστολή.

17 Σεπτέμβρη. Ένα τηλεφώνημα. Ένας από τους μαθητές μου πριν πέντε χρόνια: "Ξέρετε κανά καλό δικηγόρο; - Ναι, αλλά γιατί; Τι σου συνέβη; - Μου είπαν, ότι πρέπει να πάω για δικαστική αναίρεση... - Αναίρεση! Αλλά εναντίον ποιού και για ποιο πράγμα"; Μου εξηγεί: Μια εταιρεία στην αποστολή αποσκευών στο αεροδρόμιο Roissy θέλει να τον προσλάβει. Γι' αυτό χρειάζεται ένα πιστοποιητικό ποινικού μητρώου από το δήμο. Αρνητικό. Ο λόγος; Είναι ύποπτος, ότι το 1995 "εισέβαλλε βίαια σε ένα σχολικό κτίριο". Τότε ήταν 14 και συνόδευε έναν φίλο, ο οποίος έπρεπε να διεκπεραιώσει μια διοικητική υπόθεση στο σχολείο. Τί συνέβη; Για κάποιο λόγο κάποιος φώναξε τους μπάτσους, οι οποίοι σταμάτησαν και τους δύο στην είσοδο, και τους άφησαν να προχωρήσουν μετά από μια ώρα. Έτσι κατέληξαν στη δικογραφία. Δέκα χρόνια μετά αυτό σημαίνει για τον Ομάρ, ότι θα του αρνηθούν την έγκριση να εργαστεί στο Roissy... Ο Ομάρ ελπίζει σε μια δίκη αναίρεσης δικαστικής απόφασης ενώπιον του ανώτατου δικαστηρίου.

Ο ίδιος εχθρός

Σκέψεις για τις πρόσφατες ταραχές στα γαλλικά προάστια
του Nicola The από το La Question Sociale No. 3

Μια περιορισμένη εξέγερση

Ακόμη κι αν έχουμε μια διανοητική και κοινωνική απόσταση από τους εξεγερμένους νέους, ακόμη κι αν νιώθουμε μια δυσανεμία ενόψει των ενεργειών τους, οι οποίοι a priori έχουν τόσο ελάχιστα χειραφετικό ή απλά και μόνο διεκδικητικό χαρακτήρα, δεν επιτρέπεται να καταδικάζουμε αυτές τις ενέργειες, όπως βιαστικά έκανε η μεγάλη πλειοψηφία της Αριστεράς - είτε είναι κλασική, ακραία είτε ακόμα και υπεραριστερή: "τυφλή βία", "έλλειψη ταξικής συνείδησης" ή "απούσα πολιτική θεμελίωση στην εργατική τάξη".

Διότι η εξέγερση, που εκφράζεται με τις ταραχές, είναι με τόσο κραυγαλέο τρόπο ολοφάνερη (περισσότερο με βάση την εξέλιξη της παρά με τη μορφή της), που κανείς, είτε δεξιός είτε αριστερός, δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν την αντιλαμβάνεται. Ενόψει μιας συλλογικής εξέγερσης κάθε δημόσια δήλωση αναγκάζεται να μεροληπτεί.

Ξεκινούμε με το εξής: στις πράξεις αυτές αναγνωρίζουμε μια εξέγερση που είναι και δική μας. Μια εξέγερση ενάντια σε έναν κόσμο, που ρημάζει από τις δυναμικές της ανισότητας, σε έναν κόσμο, που κάθε μέρα μέσα από τις οθόνες της τηλεόρασης υπόσχεται υλική ευτυχία, αλλά για ένα αυξανόμενο μέρος των προλεταρίων έχει να προσφέρει μόνο ένα μέλλον σ' αυτούς τους τρομακτικούς οικισμούς πολυκατοικιών με απαίσιες δουλειές. Με άλλα λόγια διαπιστώνουμε λοιπόν, ότι εμείς με τους εξεγερμένους έχουμε κοινό τουλάχιστον ένα υπαρκτό πράγμα: τον ίδιο εχθρό.

Προσθέτωντας ίσως κάποιοι λυτούνται για το γεγονός, ότι οι εξεγερμένοι νέοι έχουν να πουν τόσο λίγα λόγια για την εξέγερσή τους, ότι δεν αναγνωρίζουν "κρατικοπολιτικές" μορφές διαμαρτυρίας, ότι σ' αυτά που κάνουν, δεν κοπιάζουν για την αλληλεγγύη με τα μέλη της τάξης τους, ούτε με αυτούς, που χωρικά είναι οι πιο κοντινοί τους. Όμως πρέπει επίσης να αναγνωρίσουμε τη φωνή του "κληρονόμου", που μιλάει από μέσα μας: εκείνου, που έχει μάθει να τεκμηριώνει την εξέγερσή του με τα λόγια εκείνου του πολιτισμένου τρόπου έκφρασης, τον οποίο απέκτησε με τη σχολική του εκπαίδευση. Αυτός ο κληρονόμος που πριν από κάθε πολιτική πρωτοβουλία ζυγίζει τους συσχετισμούς δυνάμεων, αυτός που καλλιεργεί την ιδέα της ταξικής αλληλεγγύης, από συλλογισμό ή από στρατηγική σκέψη, πάντα

όμως αναφερόμενος σε μια μνήμη, που του έχει μεταδοθεί.

Πώς μπορεί κανείς να απαιτεί από τους νέους των πολυκατοικιών μια έκφραση ταξικής αλληλεγγύης, αν και στην εργασία (όταν γενικά έχουν δουλειά) γνωρίζουν μόνο αβεβαιότητα, εχθρότητα, ακόμα και ρατσισμό; Από νεολαίους, που καθημερινά, από τη σκοπιά του "έξω" κόσμου ρίχνονται στη θέση των μη επιθυμητών, των αποτυχημένων, των ανθρώπων που περισσεύουν σ' αυτόν τον κόσμο...; Πώς μπορεί κανείς να απαιτεί, να μιλάνε την πολιτισμένη γλώσσα της πολιτικής δράσης, όταν αυτός ο τρόπος ομιλίας έχει εξορισθεί όχι μόνο από το σχολείο (αν γενικά πάνε σχολείο), αλλά και από τα περισσότερα μέρη κοινωνικοποίησης μέσω της εργασίας; Μια εξέγερση, που θέλει να εκφρασθεί, εκφράζεται με τα μέσα που διαθέτει. Το θέαμα της φωτιάς είναι ένα τέτοιο μέσο, ακόμη κι αν δεν είναι ιδιαίτερα κατάλληλο να τους κάνει πολιτικούς ακτιβιστές στα μάτια της υπόλοιπης κοινωνίας. Κι όμως αυτό είναι που ξέρουν. Οι νέοι, ή τουλάχιστον κάποιοι απ' αυτούς, το έχουν δοκιμάσει περισσότερο από μια φορά. Για πρώτη φορά χρησιμοποίησαν τη φωτιά σε μεγάλη κλίμακα, κάτι που καθιστά επικτό, να ανακαλύψουν μια συλλογική ανταγωνιστική ταυτότητα. Ακριβώς αντίστοιχα με τη διαδικασία, μέσα στην οποία δημιουργείται η ταξική αντίληψη και σταθεροποιείται μέσα στον αγώνα.

Επί την ευκαιρία θα ήταν άδικο να σταματήσουμε σ' αυτή τη μινιμαλιστική διαπίστωση, αφού οι ταραχές συνολικά δεν ήταν μια τυφλή εξέγερση. Στο πρώτο κύμα της φωτιάς υπήρχε μια κατεύθυνση, δεν ήταν απλά θέαμα: τα σχολεία, τα εργοστάσια και τα μαγαζιά, που τυλίχθηκαν στις φλόγες, δεν επιλέχθηκαν πάντως τυχαία. Η ιστορία και η ζωή των πληγέντων συνοικιών κάνουν κατανοητό το νόημα αυτών των στόχων. Στη δεύτερη φάση, στην οποία καίγονταν κυρίως αυτοκίνητα, το ζήτημα για τους εξεγερμένους ήταν η επέκταση των ταραχών. Είναι αρκετά ηλίθιος, όποιος τους παίρνει για κακούς. Για κάτι τέτοιο χρησιμοποιήθηκαν τα μήντια. Στο σημερινό κόσμο η φωτιά είναι το πιο άμεσο μέσο για να τραβήξει την προσοχή κάποιου, πολλές άλλες "μαχόμενες" κοινωνικές ομάδες το έχουν μάθει πριν από τους εξεγερμένους. Όσον αφορά τις λίγες ενέργειες, που πράγματι προκάλεσαν θύματα: τουλάχιστον

αποφεύγουμε να εφαρμόσουμε τη λογική της συλλογικής ευθύνης και έτσι να δυσφημίσουμε την εξέγερση των νέων. Αναγνωρίζουμε καλύτερα, ότι κατά περίεργο τρόπο στην εξέλιξη των τριών εβδομάδων ταραχών δεν υπήρξε σχεδόν καμιά επίθεση εναντίον προσώπων ούτε και λεηλασίες. Αυτό μόνο αρκεί για να δείξουμε, σε ποιο βαθμό οι ταραχές αποπειράθηκαν κυρίως να “δημιουργήσουν αίσθηση”. Και το καταφέρανε. Είναι ευνόητο, ότι όσοι συμμετέχοντες στις ταραχές πήγαν στο αυτόφωρο, εξέπληξαν τους θεατές με τη θαρραλέα αξιοπρέπειά τους. Οι νέοι είναι, τουλάχιστον στα δικά τους μάτια, κάτι άλλο από καταραμένοι ή θύματα: είναι μαχόμενοι.

Κι όμως τα επόμενα χρόνια θα μπορούσαν να μας κάνουν να τους προσάψουμε ένα είδος ενοχής: την ενοχή, ότι για πρώτη φορά εδώ και πάρα πολλές δεκαετίες έδειξαν σε όλη την κοινωνία, πως η γυμνή εξέγερση χωρίς μεσολάβηση, κατάφερε να προκύψει από μια καθαρά τοπική διάσταση, αλλά παρόλα αυτά είναι ικανή, να θέσει σε κίνηση τις σχέσεις εξουσίας. Μέσα σε λιγότερο από δύο βδομάδες έκαναν την κυβέρνηση να πάρει πίσω τα μέτρα λιτότητας για τα σχολεία και τους οργανισμούς των προαστίων. Αναμφίβολα κάτι τέτοιο δεν ήταν ο στόχος όσων συμμετείχαν στις ταραχές, και αυτή η νέα ροή επιδοτήσεων θα πάει κυρίως στους μεσάζοντες (τώρα, που λόγω οικονομικής ασφυξίας μπήκε κάποια τάξη στους παραπάνω οργανισμούς). Οι μεσολαβητές συμφωνούν στην ιδέα της κοινωνικής ειρήνης. Αλλά παρόλα αυτά: μέσα από τις φλόγες οι νεολαίοι έδειξαν, ότι μια κυβέρνηση που φοβάται, μπορεί να παραβεί τους κανόνες της αδιαλλαξίας, που η ίδια έθεσε. Κι αυτό είναι κάτι, που δε μπορεί να ισχυριστεί κανένα από τα μεγάλα ή μικρά κινήματα αντίστασης των μισθωτών, που πλαισιώνονται από τα συνδικάτα. Προφανώς σήμερα η εξουσία πλέον δε φοβάται γενικά τα συλλογικά κινήματα, τους “εκπροσώπους” των οποίων μπορεί να φέρει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Εκεί όπου οι τελευταίοι υποκύπτουν στους κανόνες της οικονομίας. Όμως ενόψει μιας εξέγερσης χωρίς εκπροσώπους ο φόβος της εξουσίας για την πρωτόγονη τάξη επιστρέφει. Αυτό δεν είναι ένα δίδαγμα, που θα έπρεπε να βγάλουν και άλλοι κοινωνικοί παίκτες;

Θα μπορούσαμε να είμαστε ευγνώμονες στους εξεγερμένους νέους για το γεγονός, ότι με τον τρόπο τους διεύρυναν τον ιδεολογικό ορίζοντα: εκφράζοντας συλλογικά την εξέγερσή τους, έφεραν στο φως τις κοινωνικές ρίζες της μιζέριας των προαστίων. Δεξιοί και αριστεροί προσπάθησαν τα τελευταία χρόνια να απωθήσουν αυτές τις ρίζες - με αποτέλεσμα, να ανθίσουν οι εθνοτικο-θρησκευτικές προσεγγίσεις ερμηνείας. Αν και οι τελευταίες είναι έτσι κι αλλιώς εντελώς χωρίς βάση, εξυμνούσαν απλά

τις ρεπουμπλικάνικες αξίες, η αδυναμία των οποίων ήταν ήδη ολοφάνερη. Έτσι, αφού οι προσεγγίσεις δεν εντάχθηκαν σε μια προοπτική κοινωνικού μετασχηματισμού μέσα από την πάλη, συνόδευσαν την προώθηση της λογικής της τάξης, της ασφάλειας και της αστυνομικής παρουσίας. Λογικές, που χρειάζονται την παραπάνω απώθηση για να προχωρήσουν μπροστά¹. Ας ελπίσουμε ότι και μόνο η ύπαρξη των ταραχών θα αποκλείσει για πολύ καιρό κάθε έκκληση στις κατασταλτικές “ρεπουμπλικάνικες” λύσεις, και θα πάρει αξία στις λάθος συζητήσεις. Οι ισλαμιστές έσπευσαν σε βοήθεια της ειρήνης στα προάστια, κάτι που τελικά αποδεικνύει ξεκάθαρα, ότι γι’ αυτούς το ζήτημα είναι κυρίως να επιβληθούν ως μεσολαβητές της κοινωνικής ειρήνης στις περιοχές “τους”. Και αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει στο εξής: να εξευτελιστούν στα μάτια των εξεγερμένων νέων πολύ περισσότερο απ’ όσο κάθε συζήτηση για την υπεράσπιση ενός ετοιμοθάνατου “ρεπουμπλικάνικου μοντέλου”.

Ταραχές προς υποβιβασμό

Αναγνωρίζοντας τη συμβολή των εξεγερμένων στον αγώνα εναντίον ενός κοινού εχθρού, δε σημαίνει, ότι παραβλέπουμε τα όριά τους: οι εξεγερμένοι αποτελούν για την εξουσία ένα πρόβλημα δημόσιας τάξης. Προέκυψε ένας νέος πολιτικός παίκτης, ο φόβος γύρισε για μια στιγμή σελίδα, και η βάνουση πραγματικότητα των αστυνομικών μεθόδων έγινε ορατή για όλους. Όμως αυτό δεν εμπόδισε την κυβέρνηση να ξαναπάρει την υπόθεση στα χέρια της χωρίς μεγάλες δυσκολίες, σερφάροντας πάνω σε μια ανάγκη για τάξη. Μια ανάγκη που κέρδισε γρήγορα το πάνω χέρι, ενεργοποιημένη από όλες τις δυναμικές του φόβου. Όχι μόνο ο σχετικά λογικός φόβος των ατόμων, που ζουν κοντά στους εξεγερμένους και αντικειμενικά μπορεί να φοβούνται για το αυτοκίνητό τους (και τα οποία άτομα είχαν κέρδος από την επιφυλακή των ταραχών, με το να επιβάλλουν πάλι την “κοινωνική συνοχή”). Αλλά εκείνος ο παρόλογος, ολοφάνερα αδικαιολόγητος φόβος, τον οποίο με έμπειρη τέχνη χειρίστηκαν η εξουσία και τα μίντια. Ο φόβος παράγει την επιθυμία για ασφάλεια, και η επιθυμία για ασφάλεια νομιμοποιεί την καταστολή. Γι’ αυτό το λόγο οι εξεγερμένοι μετατράπηκαν γρήγορα από επαναστατητημένοι σε εγκληματίες. Και η κυβέρνηση κατάφερε να εκμεταλλευθεί την κατάσταση χωρίς πρόβλημα και να προχωρήσει

ένα βήμα παραπέρα στην κατασταλτική λογική. Έκτοτε η συζήτηση μετατοπίστηκε: το μόνο ζήτημα είναι να βρεθεί ένας συμβιβασμός ανάμεσα στην έγνοια για δημοκρατική ταυτότητα και την επιθυμία για τάξη. Και οι πραγματικές πηγές των κοινωνικών εντάσεων, οι ρίζες του κακού, μπαίνουν σε δεύτερη σειρά. Η αιτιώδης σύνδεση ανάμεσα στη άρνηση του κόσμου της εργασίας ενόψει της εργοδοτικής επίθεσης και στους κοινωνικο-γεωγραφικούς διαχωρισμούς, που οδηγούν σε εκρήξεις, δε μπόρεσε σε σύντομο χρόνο να μετατραπεί σε γενική αίσθηση. Τελικά οι εκρήξεις κατεπνίγησαν. Τουλάχιστον για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Η ανάγκη για τάξη δημιουργήθηκε τεχνητά, παρόλα αυτά κάτι τέτοιο δύσκολα μπορεί να εξακριβωθεί εις βάθος. Ήταν σίγουρα αρκετά γερή, για να αποθαρρύνει όλη την Αριστερά να επιχειρήσει οτιδήποτε σοβαρό εναντίον της. Ακόμα και την άκρα Αριστερά, που επίσης είναι παγιδευμένη, αφού η όλη λογική της δράσης της στρέφεται στις εκλογές. Αυτό καθιστά αδύνατη για ακαθόριστο χρόνο, τη διεξαγωγή ενός συναφούς αγώνα κατά του κράτους εκτάκτου ανάγκης, οι κατασταλτικές διαθέσεις του οποίου απειλούν το σύνολο του κοινωνικού ιστού. Γι' αυτό το λόγο η καταστολή μπορεί να επεμβαίνει ανεπιφύλακτα εναντίον των εξεγερμένων. Αυτό ασφαλώς δεν ενοχλεί τη θεσμική Αριστερά, επειδή μάλλον δεν ελπίζει καθόλου, στο να αποκτήσει ψηφοφόρους από τους νεολαίους των προαστίων. Κι όμως έχει χάσει προφανώς κάθε αγκίστρωση σ' αυτούς τους τόπους εξορίας, ακόμα και εκεί, που συμμετέχει στην κυβέρνηση. Όμως ο χορός την καταδίκης δεν περιορίστηκε στο Κομμουνιστικό ή το Σοσιαλιστικό Κόμμα: πόσα να πούμε λοιπόν για ανεπιφύλακτη αλληλεγγύη στους εξεγερμένους; Να πούμε, ότι δεν θέλουμε την κοινωνική τους ειρήνη, ότι η εξέγερση των παιδιών είναι δικαιολογημένη και αναγκαία, επειδή με την ειδική μορφή της είναι μια στιγμή της ανταρσίας ενάντια στην εγκατεστημένη τάξη; Να πούμε ότι χωρίς αυτήν κάθε κουβέντα για έναν άλλο, εφικτό κόσμο γίνεται σκέτη εικασία; Ακόμα και οι φιλελεύθεροι δεν θα μπορούσαν να ξεφύγουν της επιθυμίας, να διαχωρίσουν τη θέση τους προ πάντων από "κάθε βιαιότητα". Και επειδή

η κυβέρνηση φάνηκε αρκετά επιδέξια, στο να αποφεύγει τόσο την εσφαλμένη αστυνομική συμπεριφορά όσο και μια ασύγκριτη προσφυγή σε μέτρα εκτάκτου ανάγκης... Στο τέλος η κραυγή της εξέγερσης από τα προάστια κατάφερε να πνιγεί πίσω από τα τείχη της φυλακής.

Η εξέγερση αυτή ήταν λοιπόν η ευκαιρία για την εξουσία, να κάνει ένα επιπλέον βήμα στην αστυνομική λογική. Μια λογική, που δεν έχει εφαρμοστεί ακόμη πλήρως, και η οποία έκανε δυνατό για την αστυνομία να δοκιμάσει σε μεγάλη κλίμακα νέες μεθόδους καταστολής. Η κυβέρνηση κατάφερε σε μια ασυνήθιστη κατάσταση να δοκιμάσει την αποτελεσματικότητα νέων νόμων, οι οποίοι χρησιμοποιούν πιο ανοιχτά πάρα ποτέ τη δικαιοσύνη ως κατασταλτικό χέρι της εξουσίας. Όμως η κυβέρνηση δε δίστασε επίσης, να προκαλέσει αδιάντροπα αναστάτωση, με το να παρουσιάσει τη μετανάστευση ως πηγή εγκλήματος και αναταραχής. Και στη συνέχεια να απελευθερώσει μια ολόκληρη χιονοστιβάδα περιοριστικών μέτρων κατά του δικαιώματος παραμονής των μεταναστών, μέτρα τα οποία αναμφίβολα βρίσκονταν ήδη έτοιμα στο συρτάρι.

Εμείς όμως πρέπει να σκεφτούμε επίσης, ότι στη συνέχεια των εξεγέρσεων συνελήφθησαν ή φυλακίστηκαν 4402 νεολαίοι. Φυλακίστηκαν 762, μεταξύ των οποίων περίπου εκατό ανήλικοι. 562 φυλακίστηκαν και 422 καταδικάστηκαν από το αυτόφωρο σε ποινές φυλάκισης (αριθμοί της 8/12/2005). Γι' αυτό πρέπει να αγωνιστούμε, να βγουν έξω, είναι το ελάχιστο, που μπορούμε να κάνουμε από τη θέση μας, όντας απ' έξω. Χωρίς να απαριθμήσουμε ή χωρίς να διατυπώσουμε τους λόγους ενός τέτοιου αγώνα μας επιτρέπεται, αρχίζοντας έτσι, να φέρουμε σε επαφή την εξέγερσή μας με τη δική τους. Διότι πρέπει να βοηθήσουμε ώστε αυτή η εξέγερση των πολύ νεαρών προλετάρων να συναντήσει άλλες εξεγέρσεις, οι οποίες δε μπορούν να διαλυθούν τόσο απλά μέσω της καταστολής.

Φυγή προς τα μπρος και διάφορα μπαλώματα

Ευτυχώς η παραπάνω προοπτική δε μπορεί να αποκλειστεί, επειδή από την άποψη της κοινωνικής ειρήνης οι λογικές της ασφάλειας και της αστυνομίας εγκωμιάζονται σαν φυγή προς τα μπρος. Οι λογικές αυτές είναι μόνο το καπάκι σε ένα καζάνι, που βράζει εξαιτίας των αυξανόμενων κοινωνικών εντάσεων. Το κεφάλαιο επιβάλλει το νόμο του στους εργάτες με όλο και πιο βάνουσο τρόπο, ο ανταγωνισμός οξύνεται, η τάφρος μεταξύ φτωχών και πλουσίων γίνεται βαθύτερη, οι κοινωνικές τάξεις διαχωρίζονται γεωγραφικά όλο και

περισσότερο, και οι κυβερνήσεις συνοδεύουν ουσιαστικά αυτήν την κίνηση. Η αποκέντρωση αναζωπυρώνει τον ανταγωνισμό μεταξύ δημοτικών και περιφερειακών διοικήσεων, οι οποίες τώρα μάχονται ανοικτά για τα συμφέροντά τους, απαλλαγμένες από κάθε έγνοια για την κοινωνική συνοχή έξω από το έδαφός τους. Κυρίως όμως είναι μια σειρά νομικών μέτρων, που νομιμοποιούν και επεκτείνουν περαιτέρω την αβεβαιότητα της εργασίας. Τα μέτρα, τα οποία με αξιοσημείωτη συνέχεια εφαρμόζονται εδώ και δύο δεκαετίες από τους δεξιούς όπως και από τους αριστερούς, σημαίνουν αυξανόμενη υλική ανασφάλεια για μια αυξανόμενη μάζα πληθυσμού. Επειδή αυτή η μάζα δε βρίσκει καμία διέξοδο στον αγώνα κατά του καπιταλιστικού εχθρού, αυτή η εργασιακή ανασφάλεια τρέφει όλα τα συναισθήματα ανασφάλειας. Τώρα όμως η μηχανή γυρίζει υπόκωφα μέχρι το σημείο, που ο φόβος των μεσαίων στρωμάτων για την προλεταριοποίησή τους έγινε αναμφίβολα, σχεδόν κρυφά, το κυριότερο κίνητρο για τον κοινωνικό διαχωρισμό που προχωράει εδώ και είκοσι χρόνια. Ο σχολικός διαχωρισμός αποτελεί αναμφισβήτητη τη χειρότερη και πιο ριζοσπαστική επίπτωση του κοινωνικού διαχωρισμού.

Πώς μπορούμε να καταλάβουμε την υποχώρηση της κυρίαρχης τάξης στο πρόβλημα της κοινωνικής συνοχής; Εδώ παρατίθενται πολλοί λόγοι, όπου η εξαφάνιση του “σοβιετικού” εχθρού μετά την πτώση του τείχους δεν είναι και ο πιο ασήμαντος: ο ταξικός συμβιβασμός, ο οποίος είχε διαμορφωθεί μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και έκανε εφικτή μια κάποια αντίθεση στην ελκυστικότητα του ανταγωνιστικού μοντέλου, αναδιανέμοντας τα άνισα εισοδήματα, φαίνεται να έχει μετατραπεί σε ζουρλομανδύα για την κυρίαρχη τάξη, από τον οποίο πρέπει να απελευθερωθεί.

Εκπλήσσεται κανείς ακόμη για την αποτυχία των “αστεακών πολιτικών” (politiques de ville), κάτι που αναγκάστηκαν να παραδεχθούν δημόσια οι ειδικοί διαφημιστές της κοινωνικής ειρήνης; Αυτό αποτελεί επίσης επίτευγμα των εξεγέρσεων, το οποίο θα ‘πρεπε να αναγνωρίσουμε. Πιστεύει κανείς, ότι τα ποινικά μέτρα κατά των δημοτικών διοικήσεων, που παρενέβησαν τους κανόνες της “αναγκαίας κοινωνικής συνύπαρξης” (ο δρόμος του Σαρκοζύ), θα μπορούσαν να αναστείλουν τη

διαδικασία του κοινωνικού διαχωρισμού; Μπορεί λοιπόν η “θετική διάκριση” να είναι κάτι άλλο παρά ένα άθλιο μπάλωμα, τη στιγμή που το πλοίο του “ρεπουμπλικάνικου σχολείου” τρέχει από παντού νερό; Η προσφυγή στην καταστολή δε θα σβήσει τις κοινωνικές εντάσεις, αυτό το ξέρουν όλοι πολύ καλά. Ακόμη χειρότερα, θα εντείνει την κατηγορούμενη γκετοποίηση, μπλοκάροντας τους εξεγερμένους νέους (οι οποίοι για την ώρα δοκιμάζουν τη φυλακή) μέσα σε ένα μίσος, που εστιάζει στις δυνάμεις καταστολής και στέκεται τυφλά απέναντι στο χέρι που τις κινεί. Και το ίδιο άσχημα, ενθαρρύνει τη συζήτηση του στιγματισμού των μεταναστών από τη μεριά των ηλίθιων και αλαζόνων δεξιών. Μια συζήτηση, που μπορεί να μετατραπεί σε φοβερό κίνδυνο με το εξής περιεχόμενο: τα κοινωνικά στρώματα, τα οποία ακόμη έχουν κάτι να χάσουν, αισθάνονται να απειλούνται βαθύτατα από τις βλαβερές συνέπειες της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης. Όταν κάποια άλλα ξεσπάσματα εξεγέρσεων δεν αργήσουν, με εκείνες τις μορφές, που μάλλον επιδιώκουν την ενοποίηση και αγγίζουν τον κόσμο της εργασίας, τότε αυτή η συζήτηση μπορεί να επεκταθεί και να ριζοσπαστικοποιήσει το φαινόμενο: ευρεία κοινωνικά στρώματα να πάνε προς τα δεξιά. Κάτι, που παρατηρούμε εδώ και 20 χρόνια, αλλά μέχρι τώρα παρέμενε σχετικά συγκρατημένο. Αφενός λόγω του ότι κάποια κληρονομιά έχει απομείνει από το εργατικό κίνημα, αφετέρου εξαιτίας του βάρους των μεσαίων στρωμάτων, στα οποία η “πολιτική ορθότητα” φροντίζει ακόμη για τη συνοχή. Ο κίνδυνος της δεξιάς παρέκκλισης των κατώτερων στρωμάτων δε συνίσταται τόσο πολύ στη “φασιστικοποίηση”, αλλά στην παλινδρομική δυναμική, που θα μπορούσε να προκαλέσει η τελευταία στο πλαίσιο αυτής της “δημοκρατίας”. Το αμερικανικό παράδειγμα δείχνει, πόσο μακριά μπορεί να φτάσει κάτι τέτοιο². Ένα τέτοιο σενάριο δεν είναι αναπόφευκτο. Δε μπορεί να ειπωθεί, ότι οι κυβερνήσεις δεν καταφέρνουν να βάλουν μπρος νέες μορφές συνοικιακού μανάτζμεντ, με τις οποίες θα εξομαλυνθούν οι εντάσεις για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Κυρίως, σε περίπτωση που οι δεξιοί στις επόμενες εκλογές δεν καταφέρουν να διατηρηθούν πάλι στην εξουσία με ταχυδακτυλουργίες. Μπορούμε ήδη

να δούμε κάποιους δρόμους προς αυτή την κατεύθυνση. Η μεσολάβηση μέσω των συλλόγων (associations) έχει αποκατασταθεί προσωρινά. Θα δει κανείς, με ποιο τρόπο οι σύλλογοι καταφέρνουν να παίζουν το ρόλο τους με ένα ριζοσπαστικό περιεχόμενο. Αν σκεφτούμε το θράσος του Σαρκοζύ, που υποβάλλει και το πιο μικρό κομμάτι του εθνικού εδάφους σε κρατικο-αστυνομικό έλεγχο, δεν αποκλείεται αφενός, ότι η εξουσία στηρίζεται μάλλον στα αφεντικά των ναρκωτικών είτε κατά προτίμηση είτε παράλληλα προς αυτά, παρά στους ισλαμιστές. Διότι οι ισλαμιστές έδειξαν τη στιγμή των εξεγέρσεων, ότι είναι οι πραγματικοί ειρηνοποιοί στο γκέττο. Αφετέρου στην επιχειρηματική πλευρά, που αντικαθιστά σχετικά το ανώτατο επίπεδο του κράτους, φαίνεται να ξεχωρίζει η επιλογή "αγώνας κατά των διακρίσεων". Αυτό αποτελεί μια επιδέξια απάντηση, επειδή φαίνεται να λαμβάνει υπόψη τις αυξανόμενες διαμαρτυρίες (που προέρχονται από την πλευρά των συλλόγων με σκοπό την υπεράσπιση των δημοκρατικών δικαιωμάτων, από τους εντεταλμένους της αστυνομίας υπέρ των εργασιακών σχέσεων και από την πλευρά των νεολαίων. Μια συνάντηση, που μάλλον η εξουσία δε μπορεί να αγνοήσει). Η απάντηση δίνει επιδέξια τη θέση της στο ερώτημα για το είδος και την ποιότητα της εργασίας, η οποία προσφέρεται στην καπιταλιστική αγορά. Ένα ερώτημα, που εν τούτοις έθεσε η εξέγερση των προαστίων, τουλάχιστον για εκείνους που θέλουν να την ακούσουν. Σε περίπτωση που επιβεβαιωθεί αυτή η επιλογή, τότε μπορεί κανείς να φανταστεί, ότι η κυρίαρχη τάξη είναι έτοιμη να πάρει μια νέα απόφαση αλα "αμερικανικά", με το να βοηθήσει στη δημιουργία ενός μικρού μεσαίου στρώματος από τα προάστια, που θα απορροφά τα άτομα, τα οποία διεκδικούν πιο πολύ, και θα εξουδετερώνει το υπονομευτικό δυναμικό τους, βγάζοντάς τους από το περιβάλλον στο οποίο γεννήθηκαν. Το δυναμικό αυτό θα παρέμενε φυλακισμένο μέσα στο γκέττο.

Αναζητώντας την ενότητα των αγώνων

Τί δυνατότητες έχουμε ενόψει των κατασταλτικών και ενταξιακών αντιμέτρων, στο

να εμποδίσουμε να σβηστεί το πνεύμα, που προέκυψε στις εξεγέρσεις των προαστίων το Νοέμβριο; Πρώτα απ' όλα θα 'πρεπε να καταπολεμήσουμε τις λάθος λύσεις, που ήδη εμφανίζονται. Για παράδειγμα τις κινητοποιήσεις, που θεωρούν την αποικιακή κληρονομιά - η πραγματικότητα της οποίας ασφαλώς δεν είναι επίμαχη - ως αιτία όλων των διακρίσεων. Αυτές που συγχρόνως παραλείπουν το ζήτημα της εκμετάλλευσης και της ταξικής αντιπαράθεσης, διατρέχουν τον κίνδυνο, να προάγουν τους αγώνες σε μια βάση ταυτότητας. Τις κινητοποιήσεις που - ακόμα και αθλητικά - υποστηρίζουν την κυρίαρχη στρατηγική, η οποία τελικά πρέπει να υποστεί κριτική.

Μου φαίνεται σημαντικότερο, να κάνουμε τα πάντα για την ενότητα των καταπιεσμένων τάξεων. Το μεγαλύτερο για την ώρα ρίσκο είναι ενδεχομένως, να προκύψει ένας πόλεμος μεταξύ των φτωχών λόγω της σύγκρουσης δύο λογικών: της βίαιης εξέγερσης και του φόβου. Ένας πόλεμος, ο οποίος δεν θα οδηγήσει παρά στη φυγή εκείνων, που μπορούν ακόμη να αντέξουν οικονομικά, και στην περαιτέρω γκετοποίηση όσων μείνουν πίσω.

Με ποιό τρόπο μπορούν να έρθουν σε επαφή οι αγώνες των μισθωτών και των περιθωριοποιημένων; Το ερώτημα αυτό, που εδώ και πολύ καιρό βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη, έγινε αρκετά επείγον και στο μέλλον θα γίνει ακόμη περισσότερο, εάν οι επιπτώσεις του χωρικού διαχωρισμού πιάσουν εντελώς τόπο. Πριν δέκα χρόνια ένα μικρό ρεύμα ριζοσπαστών συνδικαλιστών προσπάθησε να βρει μια απάντηση σ' αυτό το ερώτημα με τη δημιουργία του συνθήματος "από κοινού κατά της ανεργίας" και των πρώτων διαδηλώσεων ανέργων. Αυτό το σχέδιο, που δεν ήταν απαλλαγμένο αντιφάσεων, αφού πάλευε για τη θεσμική αντιπροσώπευση των ανέργων, δεν ήταν και το πιο ασήμαντο. Προσέκρουσε γρήγορα στα όριά του, προτού να σημειωθούν πραγματικοί αγώνες ανέργων το 1997-98³. Ωστόσο είναι λυπηρό, ότι η σύντομη ανάσα αυτού του σχεδίου άφησε μια κενή θέση στην από κοινού αναζήτηση μορφών δράσης. Η αύξηση της εργασιακής αβεβαιότητας δεν προχώρησε μαζί με μια αύξηση των αγώνων των ανασφαλών εργατών. Οι μορφές αγώνα πρέπει ακόμη να εξελιχθούν. Η αδυναμία των στρατευμένων δυνάμεων τα τελευταία χρόνια - χρόνια που σφραγίστηκαν από την οπισθοχώρηση μετά από μεγάλες ήττες - σημαίνει επίσης, ότι αυτές οι μορφές μπορούν να βρεθούν μόνο εντός συγκεκριμένων αγώνων. Το ζήτημα είναι να βρεθούν οι πιθανές συνδέσεις μεταξύ των πολλών μικρών αγώνων, οι οποίοι φουντώνουν σκόρπιοι και απομονωμένοι. Για εκείνους, που εδώ και χρόνια προσπαθούν τακτικά με πρακτική αλληλεγγύη

και μέσω “προπαγάνδας” να οργανώσουν την επέκταση και την υποστήριξη των αγώνων στους ανασφαλείς εργασιακούς κλάδους, αυτό σημαίνει, αν είναι δυνατόν να συνδεθούν με εκείνους, που είναι αποκλεισμένοι από τον κόσμο της εργασίας. Με στόχο, να αντιληφθούμε τον κόσμο της εργασίας όχι μόνο ως τόπο υποτίμησης, αλλά και ως έναν πιθανό τόπο κοινωνικοποίησης και αλληλεγγύης σε αγώνες. Οι αγώνες των “μεταναστών”, που σήμερα εστιάζουν κυρίως στο ζήτημα του δικαιώματος παραμονής και βρίσκονται υπό την πίεση της κρατικής καταστολής, θα μπορούσαν να είναι μια στιγμή συνάντησης, εάν προχωρούσαν ένα βήμα παραπέρα και έθεταν όλα τα κοινωνικά ζητήματα, που βρίσκονται πίσω από το ζήτημα της μετανάστευσης. Όπως επίσης και εάν συνδέονταν με τους εργασιακούς αγώνες.

Εφεξής μπορούμε και πρέπει να αναζητήσουμε μορφές πάλης και αλλού, πέρα από τα σύνορα, κυρίως σε χώρες που είναι νεώτερες της παλιάς Ευρώπης. Εκεί που η μισθωτή εργασία έχει παραμείνει μια εξαίρεση, αλλά η πρόσφατη ιστορία είναι πλούσια σε λαϊκές εξεγέρσεις μεγάλης έκτασης⁴. Αναμφίβολα εκεί μπορεί κανείς μάθει, πώς το “μεγάλο έθνος” που βρίσκεται σε κρίση και του οποίου η κυρίαρχη τάξη δε φαίνεται να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις εσωτερικές του αντιθέσεις, μπόρεσε να χαράξει έναν νέο δρόμο, ο οποίος οδήγησε αυτές τις αντιθέσεις από συλλογικές σκόρπιες εξεγέρσεις σε μια χειραφετική κοινωνική μεταβολή.

Σημειώσεις:

1. Ξεχωρίζει το γεγονός, ότι ανάμεσα στις δεκάδες δημοσιευμάτων που δημοσιεύθηκαν τα τελευταία χρόνια και τα οποία πραγματεύονταν τα ζητήματα του Ισλάμ, του φερετζέ και των εσω-εθνοτικών συγκρούσεων στο εσωτερικό του περιθωριοποιημένου πληθυσμού των προαστίων, μόνο μία δίνει βάρος στην κοινωνική πραγματικότητα των προαστίων: *80% au bac et apres? Violence urbaines, violence sociale, pays de malheur!* (80% με απολυτήριο λυκείου και ύστερα; Βία των πόλεων, κοινωνική βία, τόποι της δυστυχίας)

των Beaud και Pialoux.

2. Βλέπε ιδίως *Comment la droite americaine exploitait les emeutes* του Serge Halimi στη *Le Monde diplomatique* του Δεκεμβρίου 2005, σελ. 20-21.

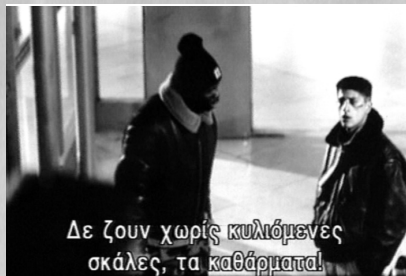
3. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε το άρθρο *“Entre revendication et subversion. Le mouvement des chomeurs en France”* στην ιστοσελίδα του *La question sociale*.

4. Το *La question sociale* έχει δημοσιεύσει δύο άρθρα, που πραγματεύονται μερικούς απ’ αυτούς τους αγώνες: στο Νο 2 *“Bolivie: guerre du gaz ou guerre sociale?”* και στο Νο 3 *“La guerre du prix des transports”*.

Ακροδεξιοί,
αλλά όχι ρατσιστές!

Δε ζουν χωρίς κυλιόμενες
σκάλες, τα καθάρματα!

Ρατσιστές!

Για τις φωτιές στα γαλλικά προάστια το Νοέμβρη του 2005 έτρεξε πολύ μελάνι. Η μεγάλη αυτή σπαζοκεφαλιά εκφράζει τη δύναμη των γεγονότων και τη νεωτερικότητα του φαινομένου. Τα φλεγόμενα αυτοκίνητα και οι ταραχές μετά από επιθέσεις της αστυνομίας ανήκουν βέβαια στην καθημερινότητα, όμως η χρονική και χωρική έκτασή τους τον περασμένο Νοέμβρη προσδίδει στο όλον μια εντελώς άλλη σπουδαιότητα και ένα άλλο νόημα. Προτού παραδεχθούμε, ότι η αστυνομική επέμβαση, που στηρίχθηκε στην κοινωνική απαίτηση για τάξη, ήταν αρκετή για να καταπνίξει την εξέγερση της νέας γενιάς των προαστίων, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τη δύναμη και τη σημασία της. Ξέροντας, ότι η αντίδραση της αστυνομίας και της πολιτικής για την ασφάλεια αποτελεί για την εξουσία ένα βήμα προς τα μπρος.